

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

1. De charitate in Deum quædam breuiter dicuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

mero octauo. Ioannes Andrens in capitulo secundo, de prabend. Hoc autem locum habet in his, in quibus aliquis est capax potestatis & iurisdictionis, in alijs non item, testibus Abbate, & Ioanne Andrea in locis supr. citat.

Is enim qui ciuilliter possidere non potest, nec etiam præscribere potest: Et ideo laicus vi præscriptionis sibi non acquirit ius, & potestatem in his, quæ spiritualia sunt. Quare, vt ibidem proxime dicti Auctores affirmans, post pacem Constantiæ compositam inter Imperatorem Henricum, & ciuitates Italiæ, multæ ciuitates sibi compararunt mixtum, & merum Imperium, quum sit vnum ex his, quæ Principi referuantur.

Hinc etiam est, vt pleræque ciuitates Italiæ, & earum Domini acquirerint ius noua vestigalia imponendi, & antiqua augendi: cum tamen hoc non possit, nisi Princeps, vt fufius alio in loco dicemus.

Secundo quaeritur, Quorum sit Duces, Marchiones, & Comites creare? Respondeo, esse Imperatorum, Regum, & Romanorum Pontificum: ac ideo prædictæ dignitates, Regales esse dicuntur, quia nimirum eas dare, supremi solum Principis est.

Potest itidem Imperator, & Romanus Pontifex, vel Rex, in sua ditione alicui concedere nomen, & titulum Magni Ducis, vel Magni Marchionis, vel Comitum: ita tamen, vt id fiat saluo, & integro iure cæterorum Ducum, Marchionum, & Comitum, nec enim Princeps creditur cuiuspiam priuilegium concedere, quod iuri cæterorum noceat.

Item, prædictæ dignitates aliquando conceduntur à Principe, nomine, & iure feudi, cap. x. de his qui feudum dare possunt, & lib. 1. Feudo. vbi legimus. Feudum dare possunt Archiepiscopus, Episcopus, Abbas, Abbatissa, Præpositus, si antiquitus eorum fuerit feudum dare. Marchio & Comes feudum dare possunt, qui propria regni vel Regis Capitanei dicuntur. Et cap. 1. iii. Quis dicatur Dux, &c. lib. 2. Feudorum, Duces, Marchiones, & Comites dicuntur à Principe feudum accipere.

Aliquando vero eæ dignitates nomine, & iure feudi non habentur: cuius generis sunt ij Duces, Marchiones, & Comites, qui superiorem in Ciuilibus nec habent, nec agnoscunt, nec urbem, oppidum, castrumue cui præfunt, ab vilo acceperunt: quamquam existimo, Duces, Marchiones, & Comites olim ab Imperatoribus, vel Romanis Pontificibus beneficiarios, & tributarios, & vt vocant, Feudatarios esse constitutos: postea longissimi temporis lapsu feudum soluere desisse ipsi Imperatoribus,

Romanis Pontificibus coniuuentibus, tacentibus & nihil petentibus.

Finis Libri Vndecimi.

IOANNIS AZORII LOR- CITANI E SOCIE- TATE IESV,

INSTITVTIONVM MORALIVM Pars secunda:

LIBER DVODECIMVS,

De Charitate in Deum quadam breuiter
dicuntur.

CAPVT I.

Hactenus, Deo bene fauente, egi de Charitate, quæ parentibus naturalibus, spiritualibus, ciuilibus, & consanguineis, siue cognatis, debetur: Reliquum est, vt nunc agam de Charitate, & Amore, quo quisque suum Proximum prosequi debet. nam ad quartum Decalogi præceptum reducuntur officia Charitatis in proximum.

Antequam vero de Charitate in Proximum disputo, pauca quædam repetam de Charitate, qua Deum amare ex toto corde debemus.

Primo quaeritur, Quanam ratio sit, qua Deus charitate, ex toto animo & corde diligitur? Scholastici Theologi in 3. distinct. 27. quaerunt his verbis: Quæ sit ratio, sub qua Deus est charitatis obiectum: Conueniunt omnes, Deum esse obiectum Charitatis, vt est primum, & summum, infinitum, ac immensum in se, & ex se, & per se Bonum. Vnde charitate diligitur Deus secundum omnem rationem absolutam, & relatum, qui est in se, ex se, & per se bonus. Dixi, secundum omnem rationem bonitatis absolutæ, & relatæ, quam habet in se, ex se, & per se, absque comparatione vlla ad res creatas: nam charitate diligimus Deum non solum iustum, sapientem, omnipotentem, sed etiam Deum Trinum & vnum, Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum: & hic amor est amicitiae, & beneuolentiæ, quia amamus Deum propter ipsam, non propter nos. Quare Amor est concupiscentiæ, non beneuolentiæ, & amicitiae. cum Deum diligimus vt creatorem omnium, gubernatorem, conseruatorem redemptorem, saluatorem, & datorem gratiæ, & gloriæ sempiternæ: tunc enim diligimus Deum ad bonum nostrum.

Dices: Quomodo ergo S. Thomas prima secunda quæst. 109. artic. 3. ad 1. ait: Charitas diligit Deum secundum quod est obiectum beatitudinis? Respondeo, S. Thomæ sensum esse, Deum esse charitatis obiectum, secundum omnem boni rationem absolutam & relatam, quam habet in se, & per se: non enim significat, Deum esse obiectum charitatis, vt est beatitudinis & gloriæ largitor & dator, sic enim Deus est obiectum Amoris concupiscentiæ, non beneuolentiæ.

Secundo quaeritur, An ad amandum Deum super omnia, & propter ipsam, & plus quam omnia, ponenda sit virtus quædam charitatis naturalis? Minime, quia virtus non ponitur nisi vbi in moribus aliquid est difficile, & arduum: at teste S. Thomæ parte prima, quæst. 60. artic. 5. & prima secunda, quæst. 109. artic. 3. diligere Deum super omnia, hoc est, vt est primum, & summum in se, & per se bonum, naturale est: ergo non eget homo virtute ad Deum su-

Scot. 3.
d. 27.
q. 1. art.
2. Ca.
br.
ibid. q.
1. art. 3.
dub. 3.

per

per omnia diligendum, siquidem sua natura est propensus ad eum amandum super omnia. Quare vna sola est virtus charitatis Theologicae & supernaturalis, qua diligitur Deus secundum eam rationem boni absolutam & relatum, quam habet in se, & ex se, & per se. S. Thomas prima secunda, questio. 109. artic. 3. ad 1. sic ait: *Charitas diligit Deum super omnia eminentius quam natura. Natura enim diligit Deum super omnia, prout est principium & finis naturalis boni. Charitas autem secundum quod est obiectum beatitudinis, & secundum quod homo habet quandam societatem cum Deo. Sensus Angelici Doctoris est: Homo naturaliter diligit Deum secundum eam rationem boni, qua Deus est iustus, sapiens, vnus, infinitus & immensus, & denique primum, & summum bonum, ex quo fit, vt sic auctor, & finis omnium bonorum naturalium: & charitate diligitur multo altius, atque sublimius Deus, videlicet secundum omnem rationem boni, quam habet in se, & per se absolutam, & relatum, qua est omnipotens, vnus & Trinus, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus: qua boni ratione visa beati redduntur Angeli, & homines in Patria. Hinc fit, vt ad primum illum amorem in Deum virtus necessaria non sit, quia naturaliter homo sic Deum amat: at ponitur virtus charitatis supernaturalis ad amorem secundum, quia est quidam amor naturalis sublimior & altior.*

Tercio quaeritur, Quidnam sit amare Deum toto animo, & corde? Respondeo cum S. Thoma secunda secunda, questio. 44. artic. 4. esse amare Deum super omnia, quia tunc nulli alteri plura, aut potiora, & maiora bona volumus. Amare, est velle bonum alicui, teste Aristotele lib. 2. Rhetoric. capit. 4. Cum igitur Deo volumus plura & maiora bona quam alteri, tunc ipsum super omnia diligimus: volumus autem Deo plura & maiora bona, quia volumus ipsum esse omnipotentem, infinitum, immensum, primum, & summum bonum, quo nullum aliud bonum, maius esse, & cogitari queat. Is, qui vult in Deo non esse aliquid boni, quod habet in se, non amat eum super omnia, quia illi non vult omne bonum. Item, qui amat Deum super omnia, non solum vult illi omne bonum, quod habet in se, & per se, sed etiam omne bonum, quod ei vniuersa creata tribuunt. vult enim vt ab omnibus ametur, colatur, honoretur, & timeatur, & ei obedientia praestetur.

Quarto quaeritur, Quid sit amare Deum super omnia? Is affectu, & voluntate Deum super omnia diligit: qui vult vt ille omne bonum habeat, & omne bonum sibi debitum reddatur ei: quare qui vult, vt ille iustus non sit, aut ne vniuersa videat, aut ne sit malorum vindex, ac punitor, non amat Deum super omnia, affectu nimirum, & opere non amat. Quare peccator quamdiu peccator est, Deum non diligit super omnia affectu, vel effectu. Non affectu, quia vult tacite, & implicite, quamuis non explicite, ne turpe, quod vult, aut facit, displiceret Deo, aut ne Deus esset mali vindex, & punitor: effectu vero, & opere, quia contra Dei mandatum peccatum facit, aut in peccato lethali perseverat.

Quinto quaeritur, Quid sit Deum diligere plus quam omnia? Respondeo, primo Deum esse diligendum plus quam omnia, quia ei debemus velle maiora, & plura bona, quam alicui alteri. Secundo, quia eius amorem plura est mare iubemur, quam amorem alicuius alterius: ita vt si cogemur alterum amore relinquere, vel Dei, vel alicuius alterius, relinqueremus potius amorem rerum omnium creaturarum, quam amorem Dei. Tercio, Deus est firmitus, & fortius diligendus, quam quoduis bonum creaturam. Tunc vnus firmitus, & fortius amamus, quam aliud, cum illud amamus deposito, & posthabito amore alterius. Sic vir nobilis quamuis tenerius amet catulum, quam castrum: fortius tamen, & firmitus amat castrum, quam catulum: nam citius, & facilius deponit amorem catuli, quam castrum. Item fortius, & firmitus amat quis vnus, quam alterum, cum se grauioribus, & pluribus periculis exponit pro vno, quam pro altero. Quare charitas, qua

Deum amamus super omnia, non postulat vt Deum feruentius, vel tenerius diligamus, quam caetera bona, sed vt amemus fortius, & firmitus. Insuper amor intensior vnus rei, maior, & perfectior est remissiori: sed charitas non exigit, vt Deum amemus amore intensiori, dummodo amor Dei quamuis remissior sit, fortior, firmitus, & aestimatione maior, & talis, vt eo amore velimus Deo plura, & potiora bona, quam cuius alteri rei creatae.

Sexto quaeritur, Quid sit amare Deum propter ipsum? Is amat aliquem propter eum, qui amat illum propter bonum eius, non propter bonum suum. Diligit Titium, quia est per se bonus, & non quia bonus tibi est: amas illum propter ipsum, & non propter te: nam diligit eum sine vilo tuo emolumento, & commodo. Quare eum diligimus Deum, quia in seipso, & per se bonus est, & non quia nobis est bonus: quia amemus illum, etiamsi nihil boni ex eo nobis proueniret: tunc diligimus eum propter ipsum, & non propter nos.

Ex his intelligitur charitatis esse, amare Deum super omnia & plus quam omnia, & propter ipsum, & ex toto humano corde. Hinc etiam perspicitur, quare charitas in Deum sic virtus quae caeteris omnibus imperat: nam si diligit Deum super omnia, & plus quam omnia, & propter ipsum, omnia eius mandata seruabis, & omnia bona creata in ipsum referes: & proximum diliges propter Deum, videlicet, quia diuinum bonum participat; hoc est, capax, & particeps est beatitudinis, & gloriae sempiternae.

Colligitur etiam, charitatem sine fide, & spe esse non posse. nam si diligit Deum secundum omnem rationem boni, quam habet in se, & per se, absolutam, & relatum, videlicet qua est Deus, infinitus, omnipotens Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, reddens beatos, qui ipsum intuentur; oportet vt credas, & speres, & optes tantum bonum.

CAP. II.

De charitate in proximum.

Primo quaeritur generatim: Qualisnam amor intelligatur charitas in proximum? Intelligitur is amor, quo bonum volumus alicui propter ipsum, hoc est, etiam sine emolumento, & commodo nostro: aliquando enim quempiam amamus ob emolumentum, & vtilitatem nostram: nimirum, quia is vel delectat nos, vel prodest nobis: aliquando vero amamus etiam sine vilo commodo nostro: & tunc illum diligimus propter ipsum, & hic amor est charitatis: hunc amorem Ethnici Philosophi vocarunt benignitatem, charitatem, benevolentiam, beneficentiam, & amicitiam, & interdum etiam humanitatem: est enim hominis officium, vt alium diligat tanquam hominem, hoc est, eiusdem humanae naturae confortem; ac proinde tanquam socium eorundem bonorum participem.

Secundo quaeritur, Quotuplex sit amor benevolentiae in proximum? Est duplex, vnus naturalis, qui est naturali rationi consentaneus: alter supernaturalis, hoc est, quem habet homo à virtute charitatis infusae in cordibus à Deo, vt suum proximum diligat, etiam supra id, quod naturalis ratio praescribit. Naturali amore diligimus proximum, vt amicum, & humanae naturae, ac vitae participem, cum ei bona volumus, quae ad naturam, & motum honestatem pertinent: ac supernaturali amore complectimur proximum, vt amicum diuinum, sive vt amicum in Deo, & propter Deum, vt vitae, & gloriae sempiternae capacem, cum ei bona volumus, & optamus, quae ad gratiam diuinam, & aeternam vitam spectant. Naturalis amor est ad proximum, quia naturalis ratio mouet, ac praecipit, vt hominem diligamus propter ipsum. Vnde est diligendus iuxta rationis, & prudentiae praescriptum: At supernaturalis amor proximum amplectitur, quia Deus mouet, vel praecipit, vt diligamus. Quapropter est amandum